Nyolczadik évfolyam. 22-ik szám. Kolozsvártt, 1878. szombat január 26.

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten. Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest zervitatér 5. sz.

Nyiltéri czikkek
garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Mozzanatok a pártok kebelében.

Kolozsvár, 1878. jan. 25.

(B—n.) Meg kell vallanunk, hogy legalább reánk mindig igen kellemetlen hatást gyakorolt az országgyülési pártoknak egymás ellen való folytonos torzsalkodása, az ebből kifejlett ellenzékeskedési, szereplési, dictiózási viszketeg s még leginkább a pártoknak és egyeseknek egymás iránt való kiméletlensége.

Annyival kellemetesebben lepett meg, a midőn arról győződhettünk meg, hogy a fennebbi kóranyagok gyógyuló félbe vannak, a fusió létrejötte óta, mert ezen idő óta országgyülésünk tanácskozási modora szabatosabb, a tagok egymás irányában kiméllőbbek, s a szereplési viszketeg is apadóban van.

Szóval, lehet reményünk ahoz, hogy parliamentünk rövid idő alatt elérkezik azon magaslatra, melyről visszapillantva be fogja látni az eddig elkövetett hibákat s azokat gondosan ki fogja kerülni.

Ezen körülmény tagadhatatlan, miszerint máris kedvezően hatott reánk.

Ma már a különböző párthoz tartozó polgárai a honnak, kezdenek egymással higgadt eszmecserébe ereszkedni, mi ha mélyebb gyökeret verhet vezérférfiaink keblében, nem tarthatunk többé sem attól, hogy külviszonyainkat a pártérdekek dominálják, sem pedig attól, hogy belreformjaink akár innen maradjanak az óhajtott határon, akár pedig, hogy azon tul essenek.

Mi itt a vidéken ezt óhajtjuk mindenek felett, mert ha az országgyülés jó példával halad előttünk s megveri az útat előttünk, azon mi is lépésenként csak haladni fogunk előre a jóban, mig ellenkező esetben rendre mind távolodunk a czéltól.

Még sokat kell a pártoknak egymáshoz simulni, mert még ma igen éles ellentétben állnak mind az országgyülési pártok, mind pedig a vidékiek arra, hogy a higgadt és tárgyilagos eszmecsere útat törhessen köztük.

De ne csüggedjünk el, mert a magyar nemzet elegendő fogékonysággal bir arra, hogy a valóságos szabadságot megkülönböztesse mind az absolutismustól, mind pedig a féktelenkedéstől, nem fog egyik tulságba sem beleesni, s akkor hazánk civilisatiója gyors lépésekkel fog előre haladni s akkor a visszaeséstől sem tarthatunk többé.

De hogy ezt elérhessük, kettöztetett buzgalommal kell mindnyájunknak előre törekednünk, vagy legalább nem kellene senkinek, bármely párthoz is tartozzon, ez idő szerint sem a józan reformoktól visszarettenni, sem a tulságokba kalandozni, sem pedig függetlenséget negédezve pazarolni az időt.

Ezek azon fegyverek, melyeket felövedzve bátran szembe szállhatunk minden politikai eshetőségekkel, a nélkül, hogy nemzetünk vagy hazánk jövőjét koczkáztatnók, mig ha a tulságok bármelyikére engedjük magunkat ragadtatni, okvetetlen oly rázkodásoknak leszünk kitéve, melyeket nehezen fogunk kiállhatni.

Ezekből kiindulva helytelenül cselekesznek a lajtántuli vezérfiak, a midőn a függő kérdések szabályozása elébe, mint útba, áthághatatlan akadályokat görditenek; de helytelen nálunk is a különböző pártok azon eljárása, midőn mind kül-, mind belügyeinkre nézve tulhajtják a pártpolitikát.

Azt mondja a magyar példabeszéd: „jobb ma egy veréb mint holnap egy túzok“, azaz: ha nem lehet egyszerre mindent elérnünk, nem volna helyes a kivivhatókat is elodábbozni, ugy a külügyi téren, mint belreformjaink terén.

— Az országgyülési szabadelvüpárt tegnapelőtti értekezletét Gorove megnyitván, kijelenti, hogy az értekezlet tárgya a vámügyi törvényjavaslat és tarifa.

Tisza ministerelnök indokolásában előadja, hogy nézete szerint e szerződések határozottan jobbak az eddigieknél, mindenek felett pedig százszorta jobbak a szakitásnál. Kéri a pártot, hogy azokat vagy fogadja, vagy vesse el, de részletek módositásába ne bocsátkozzék, mert az csak tovább nyujtaná a függő helyzetet.

Somssich Pál kijelenti, hogy a törvényjavaslatokat nem fogadja el, minthogy azokat a jelen helyzetnél határozottan rosszabbaknak látja s visszaesést lát szabad kereskedelmi tekintetben.

Kautz Gyula szintén nem szavazhatja meg a törvényjavaslatokat.

Muzslay Sándor nem fogadja el a törvényjavaslatokat; legalább egy évi provisoriumot óhajtana.

Korizmics hosszabban fejtegeti a törvényjavaslatok előnyeit az eddigi állapottal szemben.

Bittó István csak azon feltétel alatt hajlandó elfogadni a törvényjavaslatokat, ha a külföldi retortiók ellenében felmondási záradékkal biztosittatik az ország.

Péchy Manó gr. a szakitást a monarchia másik felével veszélyesnek tartaná és ezért elfogadja a javaslatokat. Bittó inditványát ellenzi, mert nem akarja az ország belügyeit a külföldtől tenni függővé.

Szilágyi Dezső hosszabb beszédben szintén a garantiákra fekteti a sulyt s ily garantiákul vagy a provisoriumot, vagy a felmondási záradékot, vagy a tarifa revisioját hozza fel.

Tisza ministerelnök kijelenti, hogy a kormány ragaszkodik előbbi álláspontjához és a kiegyezési tjavaslatok elfogadását komoly cabinetkérdéssé teszi. Ezzel az idő előhaladása miatt a tárgyalás folytatása másnapra halasztatott.

— Az orosz követelések. A „Daily Telegr.“ pérai tudósitója jelenti, hogy az alkudozások Oroszország és a porta közt megkezdettek. Constatálva van, hogy a delegátusok instructiója a következő: „Ajánljuk fel Batumnak szabad kikötővé tételét. A határnak kiigazitását Karszig; Karsz és Erzerum erődeinek lerombolását, mindkét hely nyilt török várossá tétetvén.“

A következő programm lesz az európai nagyhatalmak elé terjesztendő:

„Bulgária földrajzilag a Balkánig terjesztessék ki. Románia tétessék függetlenné.

„A Dardanellák legyenek nyitva valamennyi nemzet hadihajói előtt.

„Szerbia és Montenegró kérdésének elintézése halasztassék el későbbi határidőre.“

Az alkudozások folyamában máris merültek fel nehézségek.

Oroszország hir szerint azt kivánja, hogy Drinápoly kebeleztessék be Bulgariába és hogy e kérdés is a conferentia elé terjesztessék. Továbbá a dardanellai szorosra nézve Oroszország azt kivánja, hogy a tengerszoros csupán orosz és török hadihajók előtt legyen nyitva: a többi nemzetek hadihajói a fennálló szabályzatnak legyenek alávetve. Mondják azt is, hogy Oroszország Batum város átadását, valamint az ázsiai határnak jelentékeny kiterjesztését követeli.

Bécsben a közhangulat az izgatottság legmagasabb fokán áll, mert a békeföltételekről még semmi bizonyost nem tudnak. Mindazonáltal egy magas állásu illetékes férfi magánnézete gyanánt Oroszország valószinü követeléseiről a következőket irják a „Hon“-nak: Mindenek fölött kivánni fogja Oroszország, hogy a szultán alattvalói vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül törvény előtt tökéletesen egyenlőkké tétessenek és ez az európai hatalmak ellenőrzése által legyen biztositva. Ezt Oroszország elegendőnek tartja arra, hogy a török birodalom létalapja teljesen megingattassék, mert általa a Korán holt betüvé tétetnék. Továbbá Bulgária független állammá tétetnék a szultán hűbérsége alatt. Oroszország visszaköveteli magának Bessarabia azon részét, mely előbb hozzá tartozott, és hogy Romániának kárpótlásul ezért engedtessék át a Dobrudsa, ugy, hogy ez által meg volna akadályozva az, hogy Európában Orosz- és Törökország határai nem érintkeznének egymással; Románia, Szerbia és Montenegró függetlensége legyen biztositva. Ázsiában Oroszország Karsz, Erzerum és Ardahán városát követeli; és itt azt hiszik, hogy Angliának ez ellen nem lesz ellenvetése. Egy dolog bizonyos, az, hogy Oroszország sem Anglia sem Ausztria ellenségeskedését nem akarja provokálni.

Szt.-Pétervárott meglepetéssel vették azt, hogy Anglia és Ausztria egyidejüleg és egyértelmüleg kivánták a békeföltételeknél való meghallgatást; miből azon gyanut meriték, hogy a bécsi és londoni kabinet közt talán előzetes megállapodások történtek.

A HÁBORU.

Az oroszok feltartóztatlanul haladnak Konstantinápoly felé. A „Daily Telegr.“ közlése szerint a porta megbizta küldötteit, hogy minden áron kössék meg a békét s akadályozzák meg ezáltal az oroszok Konstantinápolyba nyomulását. Stambulban nőttön nő az izgalom. Hir szerint Oroszország hétfőn közölte követeléseit a bécsi kabinettel. Andrássy tartózkodott nézetét kijelenteni, s csak azt jegyzé meg, hogy a békeszerződésnek a hatalmak által szentesittetnie kell.

A „Times“ szerint a török küldöttek utasittattak, hogy a keményebb feltételekről tegyenek Konstantinápolyba jelentést, mielőtt azokat elfogadnák. Az oroszok folytatják a kelet felé nyomulást. A hatalmakat Oroszország bizalmasan értesité azon elhatározásról, hogy hadai Kontantinápolyba be fognak törni, ha föltételeit a porta el nem fogadja.

Ugyancsak londoni lapok táviratai szerint létezik olyan terv, hogy Konstantinápoly semleges köztársasággá (!) alakittassék, mint annak idején Krakkó volt.

Konstantinápoly védelmét Reuf pasa fogja vezetni. A szultán el van határozva fővárosát a legvégsőig védeni s csak az oroszok benyomulásakor hagyni el azt.

Az angolok magatartása.

Az oroszok már Gallipóli felé is nyomulnak. De hogy Anglia komoly készülődéseket tenne, ama pont védelmére, arról nem hallani semmit. Azok annyit jelentenek, mint látszik s jól értesült forrásból, Berlinből, hogy Victoria angol királyné sajátkezüleg levelet irt a czárhoz, kérve ezt, hogy a conflictus elkerülése végett gátolja meg csapatainak további előnyomulását. A czár még nem felelt, de mint a pétervári angol követség tapasztalta, a királyné levele rosz benyomást okozott a pétervári udvarnál és kabinetnél. Berlinben, a „Köln. Ztg.“ sürgönye szerint azt hiszik, hogy az oroszok elő fognak nyomulni s az angolok megszállandják Konstantinápolyt.

Másfelől ugyancsak Berlinből jelentik a „P. Ll.“-nak, hogy a czár sajátkezü levelet irt Ferencz József császár-királyhoz, biztositva utóbbit, hogy a békekötésnél az osztrák-magyar érdekeket kimélni fogja s az erre vonatkozó pontozatok a béke végleges megkötésénél nem fognak Ausztria-Magyarország hozzájárulása nélkül megállapittatni. Tehát már az uralkodók közti magánlevelezések is tüzetesen foglalkoznak a keleti ügyekkel.

Ausztria-Magyarország orosz részről a legpositivebb biztositékokat birja arra nézve, hogy érdekei, valamint eddig a háboru folyama alatt, ugy a békekötésnél is, nem csak Oroszország, de ennek harczostársai részéről is első sorban mérvadók lesznek.

Anglia csak a háboru kitörésekor körvonalozta a maga érdekeit Keleten, melyeket Oroszország által megkiméltetni óhajtott, azonban Ausztria-Magyarország keleti érdekei már jóval a háboru kezdete előtt tudomására hozattak Oroszországnak loyalison, szabatosan, Németország tudtával és beleegyezésével.

Táviratok.

Szt. Pétervár, jan. 23. Miklós nagyherczeg sürgönye Kazanlikból f. hó 22-ikéről jelenti:

Strukoff tábornok f. hó 20-án harcz nélkül megszállta Drinápolyt, különböző nemzetiségüekből idelglenes kormányzatot alakitott.

A 30-ik hadosztálynak f. hó 22-én kellett Drinápolyban lennie.

A nagyherczeg f. hó 24-én hagyja el Kazanlikot és reméli, hogy 27-én Drinápolyban lesz.

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

MUTATVÁNY

Váradi Antal „Mózes“-éből.

3. Jel. Mózes (egyedül.)

(Mélyen elmerülve, tépelődve.)

Szivedből tépj ki minden más szerelmet
Csak Istened ne s népedét, csupán
E kettőt kell szeretned lelked mélyén,
Csak ugy lehetsz az ur magas küldötte csak!
Kitépni! — Oh nagy Isten! gyökerével
Ugy át meg át növé már lelkemet,
Hogy együtt tépném véle ki! Miért
Adá tehát az Isten e szerelmet,
A mely hamvából mint a szárnyas phönix
Uj létre kel? Ha küldetést bizott
Reám az Ur, csodást, fönségest,
Mért nem alkotott tehát kőszivet,
Mért nem tépte azt ki, mielőtt
Még elhagyám a Hóreb ormait?
E lány emléke üldözött, midőn
Ifju korom első virága nyilt
Ez üzött messze innen, ez kisért
A messze népek vad vidéki közt
Ez gyorsitotta lankadt lépteimet
Hogy égi küldetéssel visszatértem.
S mig lelkem a Jéhova szózata
Szivem meg a szent vágy hatotta át,
Hogy itt e földön ujra láttam őt!
Oh Isten! hogy ha prófétád vagyok,
Ne adj ily szörnyü megpróbáltatást,
Avagy bocsáss a bércz-oromra vissza,
A hol szabad ábránd világomat
Nem korlátozza égi küldetés!
El, el! (el bal felé.)

4. Jel. Volt. Roëna balról elébe lép.

Roëna.

Ne még! Ne még! Ne még!

Mózes.

Irgalmas Isten! igy hallgatsz meg engem?!
Bocsáss királyi hölgy!

Roëna.

Oh irgalom!
Tudom, hogy elitélsz; e néma éj
S te vagy tanum, hogy mint pirulok, oh de
Ki a szerelmet alkotá, az tudta jól,
Mért ültette földi lány szivébe?!

Mózes. (Még mindég küzd.)

Roëna.

Im térdemen bevallom bünömet
Ha az, hogy én szeretlek, égi küldött
Te Jehova fenséges hirnöke,
Csodás ajakkal Istent hirdető!
Ime én küldőd, Istened, Uradnak,
Előtted szerelemmel áldozom!
Nem kérdem, én, hogy messze föld ölén
Nem vár-e hitves, gyermek, szerető,
Csak azt, hogy bűn vagy erény az, hogy szeretlek?!
Ha bűn, itélj el, sujts le, semmisits meg,
De ha erény, jutalmazz szerelemmel!

Mózes.

Erőt, erőt hatalmas Jehova!
Néped vezére ingadoz, mikép
A nád — mivé levék!?

Roëna.

Tudom, hogy én
Népeddel nem vagyok rokon. Tudom,
Hogy néped gyülöli az enyémet,
Hogy elitél, mint hittelen pogányt,
Kőistenek bálványozóját,
Oh, de én már megtértem. A fönséges Ur,
Kiről te szólsz, lelkemnek Istene,
Én szeretem s imádom őt. Oh engedd,
Hogy tégedet nevében imádjalak
S te általad szeressem őt.

Mózes.

Roëna!

Roëna.

Tiporj el! vedd elő prófétai
Villámaidat. A rettentő csapások
Legiszonyubbjait, melyeket kezed
A földre sujtani égből vett erőt!
Örömmel, kéjjel várom a halált,
Mert lábaidnál ir az. Én szeretlek!

Mózes.

Szakadjatok le lelkem lánczai,
Mulj el csalékony álom, télre szellem,
A mely intő ujjaddal reám mutatsz.
Hallgass te isteni harag mely mennydörögve
Beszélsz nekem a Horeb ormiról.
Mózes az ember vagyok én!

Roëna.

Ha nem,
Ha büntetésre méltónak se tartasz,
Ha megvetsz szótlanul, ha elitélsz
S hideg fönséggel visszaűzesz, én
Megesküszöm az Isten szent nevére,
Kinek oltárinál imádkozám,
Hogy itt előtted vágom e hideg tört
Szivembe, s meghalok remélve még.
Mit életemben el nem érhetek:
Szerelmemet.

Mózes.

Irgalmas ég!

Roena.

Nekem,
Te vagy itélőm, mennyei birám.
Ime! (a tört magasra emeli)

Mózes.

Megállj az Isten szent nevére
Ne sujts lelkemre ujabb szörnyü vádat,
Megállj! megállj! Ti fényes Cherubok,
Ti gloriával égő hirnökök,
Ti Isten tron körüli seraphok —
Kérjétek Isten szent bocsánatát
Azért, mivel embernek alkotott
S Istenné lenni nem birék. Megállj!
Mert én szeretlek őrült szerelemmel,
Mely egy világot átölelni képes,
Szivemben Isten és a nép szerelme
Egy nappá olvad össze, s az tied.
Reád ragyog csak s engem összeéget.

Roëna.

Oh Istenek!

Mózes.

Tied valék legelső
Ifju koromban — kis leányka voltál,
Veled növék fel, oh emlékezel-e?
Királyi udvarban növekedém,
Te játszó társam, kis testvérem voltál,
Együtt bolyongtunk Nilus partjain,
A hajnal biboros sugárinál
Üldöztük a futó piros habot,
Leszedtük a part fris virágait,
Fölékesitve egymás hajzatát
S mikor virágom homlokodra fűztem,
Kezem miként a hullám reszketett
S szivemben tombolt egy nem ismert érzés,
A mely velem nőtt, mint a Nilus árja,
Hogy elboritsa most egész valóm!

Roëna.

Te vagy! te vagy! sejtő lelkem felismert,
Oh szólj: hangodban oly csodás varázs zeng —
Üdvömről szól az — hallgatok . . . beszélj!

Mózes.

S hogy büszke szellemem kiüldözött
Hazád földéről, messze más vidék
Vad ormain rólad gondolkozám;
Mentől magasbra hágtam bérczemen,
Annál világosabban állt elém
Emléked, s képed annál fényesebb lett
Lelkemben, mentől közelébb valék
Az éghez, hogy e kettő összeért,
A Horeb ormán gyult ki a bokor
És küldetésem kezdetét vevé!
Vágyamnak lángja már főfokra hágott
Meglátni ujra édes arczodat,
Midőn az ur hazádba külde vissza.
Oh mint remegtem a határokon,
Oh mint szerettem volna visszatérni,
Lelkemben küzde vágy és küldetés,
Mert tudtam, hogy szeretnem nem szabad!

Roëna.

Szeretned! Istenek!

Mózes.

Az én szerelmem
Igy rendelé az Isten. Népemé
S övé . . . ki kell szakitanom szivemből
Minden szerelmet, mely a földre von;
Csak igy maradhatok az ő követje
S népem vezére.

Roëna.

Mely a földre von?
Szerelmünk nem tör-e az ég felé?
A mi szerelmünk nem e földön termett:
A tiszta menny fölé törekszik az,
Csodás s angyal tiszta szárnyakon.
Az Istené mi sziveink szerelme,
Ily tiszta láng nem sérti őt! S a nép?
Oh lesz-e néped boldogabb, dicsőbb,
Mint hogy ha téged örvendő apám
Mint férjemet zár ölelő karába
S tied lesz Aegyptus kormányzata?
S néped mint a Neilos két forrása,
Testvériségbe olvad az enyémmel,
És lészen egy nép boldog és dicső,
A mely felett magad kormánykodol.
Oh érted-e, oh érzed-e, minő
Boldog leendek akkor?

Mózes.

Istenem,
Nem a te szózatod-e ez?

Roëna.

Ez az övé,
Mivel szivedben viszhangra talál
S szivedben Istened lakik. Ime
Ez volt a Horeb fényes Istenének
Jövőkbe látó terve és parancsa,
Igy érzem én.

Mózes.

Agyam, lelkem zavart,
Egy tulvilági fény csodás sugára
Elvette lelki szemeim világát
S egy titkos hang nevezhetlen varázsa
Körül zsonogja alvó lelkemet,
Nem gondolok — nem! érezek csupán.

Roëna.

Enyém vagy, ugy sugalja Istenem,
Enyém maradsz életben és halálban.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Bécs, jan. 23. A D. Ztg londoni levelezője ismerteti Gorcsakoff válaszát a külön béke tárgyában tett angol felszólalásra. E jegyzékben az mondatik, hogy a helyzet nehézsége azon akadályokban rejlik, melyeket az angol cabinet az orosz politika elé gördit, nevezetesen hogy a tronbeszéd oroszellenes czélokra való hitel követelését helyezi kilátásba. Angolország az eshetőleges előzetes békefeltételeket eleve semmiseknek nyilvánitja azon nyilatkozat által, hogy a béke érvényessége Angolország beleegyezésétől függ. Ha ilyformán nem lehet a háborut fegyverszünet és béke által befejezni, akkor Oroszország folytatni fogja a háborut, a mig a dolog természete nem vet annak véget.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház jan. 23-iki ülésében elnöke bejelenti a budapesti fenyitőtörvényszék azon értesitését, hogy dr. Miletics Szvetozár képviselő öt évi fogságra itéltetett, de ez itélett ellen ugy a királyi ügyész, mint Miletics fellebbeztek. — Tudomásul szolgál.

Az elnök bejelenti, hogy a budapesti olasz segélyző-egylet Salvini főconzul vezetése alatt előtte köszönetét fejezte ki azon részvétért, melyet Victor Emánuel halála alkalmából a képviselőház nyivánitott.

Tisza miniszterelnök törvényjavaslatot nyujt be a fővárosi közmunkák tanácsa és az osztrák államvasút-társulat között a nagy körut egy részének kiépitésére nézve létrejött egyezményből származó fizetési kötelezettségnek beczikkelyezése tárgyban. — A pénzügyi bizottsághoz utasittatik.

Ugyancsak a miniszterelnök határozati javaslatot nyujt be azon czélból, hogy az erdőtörvény javaslat előzetes tárgyalására egy 15 tagból álló bizottság küldessék ki. — A szombati ülés napirendjére tüzetik ki.

A miniszterelnök szombaton felel a keleti kérdésben tett intereellatiókra.

Schwarcz Gyula megsürgeti a választ a államtanács szervezése tárgyában még deczember elején tett interpellátiójára — a ministerelnök kijelenti, hogy még e hó folyamában fog rá válaszolni.

Helfy Ignácz a gyülekezési jog szabadságának biztositása érdekében a következő interpellátiót intézi a belügyministerhez:

A f. hó 14. 15-én megjelent fővárosi lapok a következő hirt hozták:

„A belügyministertől a fővárosi kapitánysághoz rendelet érkezett, mely — arra utalván, hogy Magyarországban és a melléktartományokban a socialista egyesületek alakitása meg van tiltva — felhivja a kapitányságot, hogy az ily egyesületek gyüléseit Budapesten tiltsa be és szükség esetén szigoruan lépjen fel ellenök. E rendelet folytán ma este egy munkás gyülést, mely a budai vendéglőbe volt egybehiva, a rendőrség feloszlatott; a legközelebbi napokra kitüzött munkásgyülések betiltattak.“

Tisztelettel kérdem a minister urtól:

Igaz-e a lapok által hozott eme hir?

Ha igaz, kérdem: melyik az a törvény, mely hazánkban bármily egyesület alakitását megtiltja?

továbbá hajlandó-e a t. miniszter ur a szóban forgó rendelet szövegét a ház elé terjeszteni?

és végre, feltéve, de meg nem engedve, hogy socialista egyesületek alakitása tiltva lenne; mily bizonyitékok alapján azonositja a miniszter ur emezekkel a munkásgyüléseket?

Tisza miniszterelnök nyomban kijelenti, hogy ez interpellatiora szombaton fog válaszolni.

Simonyi Ernő a honvédelmi miniszterhez intézi a következő interpellátiót:

Az állam hivatalnokainak és tisztviselőinek állásuk biztonsága érdekében kérdem a honvédelmi miniszter urat:

Igaz-e az, hogy Somogyi Rezső ur, ki 1872. óta a Ludovica Akademiában a physika tanára volt, és részint magától a honvédelmi ministertől, részint az academia elöljáróságától hozzá intézett levelek szerint is kifogástalan szorgalommal és szakértelemmel töltötte be már 5 év óta a nevezett tanszéket, nehány hó előtt a honvédelmi miniszter ur rendelete által állásától egyszerüen felmentetett légyen.

Közöltetni fog a honvédelmi ministerrel.

Madarász József a keleti vasut magyarul nem tudó hivatalnokai iránt interpellálja a közlekedési minisztert. Ilyeneket név szerint is felsorol, s kérdi, hogy a magyar állami és a keleti vasutak egyesitése folytán bekövetkezendő reductiónál első sorban az idegeneket fogja-e elbocsátani?

Közöltetni fog a közlekedési miniszterrel.

Végül Irányi Dániel a következő interpellatiót intézi a közlekedési miniszterhez:

Tekintve, hogy a fővárosnak az árviz elleni biztositása nemcsak a főváros lakosait, hanem az egész országot érdekli, kérdem a t. miniszter uraktól:

Mit tett az 1875-iki árviz óta Budapestnek hasonló csapás elleni biztositása végett a fővárosi hatóság, mit a t. minister urak? Nevezetesen, micsoda védmunkákat rendeltek el, és mikor és mily mértékben hajtattak ezek végre?

Készek-e a t. minister urak ezen ügyre vonatkozó lényeges iratokat a t. ház asztalára letenni.

Közöltetni fog ez is a közlekedési ministerrel.

A legközelebbi ülés szombaton d. e. 11 órakor lesz.

Miletics pöre.

— Az itélet kihirdetése. —

(Vége.)

Hogy végre a titokban és évek során át folytatott titkos üzelmek a nép előtt sem voltak ismeretlenek és a népben oly tárgyakat ébresztettek, melyek az állam épségével homlokegyenest ellentétben vnnak, mutatja Raics Miklos 1875. szept. 23-án kelt és egyik barátjához intézett levele, melynek szövege következő:

„Nálunk hire jár, hogy ha a szerbek elfoglalják Boszniát és Herczegovinát, akkor Magyarországba törnek s akkor Milán fejedelem királylyá lesz. Ej! bárcsak bekövetkeznék ez, akkor dicsően élnénk!“

Ezen, a titkos üzelmek által a nép kebelében ébresztett vágyak és ohajok előkészitése után a Rankovics György vallomásában érintett toaszt az actióba lépés sarkkövét képezi.

Mindezen most elősorolt körülmények és tényezők egyenkint és összesen egybevetve Rankovics György vallomásával — feltüntetik, hogy Rankovics minden egyes állitása tények által támogattatik, mi vallomását minden tagadó más vallomás daczára az igaz vallomás jellegével ruházza föl.

Az elősorolt tények továbbá igazolják, hogy Magyarország déli vidékein titkos üzelmek folytak, melyeknek czélja volt a népet a jövőre előkésziteni; igazolják továbbá, hogy a Belgrádban történt gyülekezet után a cselekvés ideje is bekövetkezett és hogy a gyülekezetben fölvetett irány tényleges keresztülvitele és az attól várt eredmény csak a jelen bünügy meginditása által gátoltatott meg.

Mindezek igazolják, hogy Magyarország területén a szerb lakosság közt évek sorain át izgatások folytak, — hogy ezen izgatások folytán többen egyenesen a törvények megszegésére hivattak, midőn megfeledkezve hadkötelezettségükről a szerb hadseregbez átszöktek, hogy a népben törvényellenes módon oly vágyak ébresztettek, melyeknél fogva a nép államéletének sulypontját egy másik államban feltalálni vélte, hogy végre meg nem elégedve ezzel a belgrádi toasztban oly czél is tüzetett ki, mely, midőn egyrészt az állam békéjét támadja meg, másrészt annak egyenes megcsonkitására van irányozva. És hogy ezen czél elérésére magyarországi alattvalókhoz felszólitás intéztetett, és arra az első lépések megtétettek.

Midőn pedig nem az állam épsége és békéje ellen intézett cselekvények bár ezek kezdeményezettek, már is a felségsértés büntetteinek tényálladékát megállapitják, és midőn a vizsgálat és végtárgyalás beigazolta, hogy ezen cselekmények intézője és kezdeményezője dr. Miletics Szvetozár volt — ugyacsak dr. Miletics Szvetozár a felségsértés büntettében vált bünössé.

A büntetés kérdésével sulyositó körülménynek vétetett, hogy dr. Miletics Szvetozár országgyülési képviselő, — kinek első kötelessége az ország épségének, jogai- és alkotmányának őre lenni, enyhitő körülménynek vétetett ellenben feddhetlen előélete, hogy az államellenes cselekmények csak a kezdeményezés stádiumában maradtak és csak végrehajtása akadályoztatótt meg, és hogy végre a külpolitikai helyzet által fölszinre jutott nemzetiségi áramlat által elragadtatva feledkezhetett meg a saját állama iránti kötelmeiről, dr. Miletics Szvetozár országgyülési képviselő lévén, ezen itélet a képviselőház elnökségével közlendő.

Az itéletet Miletics nyugodtan hallgatá végig. Az elnök hozzáintézett kérdésére kijelenti, hogy a mai nagy ünnepen (vizkereszt ó-naptár szerint) istenre hivatkozik az ellene emelt vád alaptalansága ellen. Az itélet tévesen hozatott s ő fellebbezést jelent be az ellen.

Dr. Polit szintén bejelenté a fellebbezést és semmiségi panaszt.

Bökk kir. ügyész hivatalból és a büntetés kimérése ellen szintén föllebbez.

BELFÖLD.

(Farsang).

Kézdi-Vásárhely, jan. 22. 1878.

Kézdi-Vásárhely kis város, alig bir 5000 lélekkel, mégis a fársángi idény alatt ugy látszik készül kitenni magáért, a mi a fársángi mulatságot illeti, mert minden fársángi szombatra egy-egy bál esik, s ezenkivül még vagy három a szombatokon kivüli napokon van előjegyezve. Elismerésre meltó tény azonban, hogy minden tánczvigalom jótékony czélra van rendezve. Tüzoltóegylet, ref. egyház, árvaház, menház, kórház, rom. kath. egyház, közmivelődési-egylet részére. Mindenik egy-egy magasztos eszmét képvisel, s nemes czélt tüzött ki maga eleibe, melynek kivitelére ohajtandó, hogy minél több jövedelmet biztosithasson az eleibe kitüzött czélnak.

E tánczvigalmak sorrendjét megnyitotta a ref. egyház álarczos tánczvigalma folyó hó 19-én s ha tekintetbe vesszük, hogy az első bálok mindenütt népetlenek szoktak lenni, nem készülvén még el a fársángi toillette, vagy hogy azon gondolatnál fogva, hogy még eleget lehet tánczolni, hosszu a fársáng, s igy az első tánczvigalomból bátran kimaradhatunk, azt kell mondanunk, hogy e tánczvigalom fényesen sikerült, mert a tanácsház nagyterme csaknem egészen megtelt mulatni vágyó diszes közönséggel, szebbnél-szebb álarczosokkal, kik közül élénk magaviselet, élczelés és csin által magosan kiemelkedett egy dandinak öltözött csinos nő álarczos, továbbá szebbnél-szebb török nők, jóslók, és isten tudná mi minden-féle csinosnál-csinosabb élénk kedélyü vidám hangulatu álczások, kik az egész termet a legzajosabb vidám hangulatban tartották éjfélután 1 óráig, azután kezdődött az álczátlanok tánczvigalma reggeli 5 óráig.

Az eredményt sem lehet megvetendőnek mondani ezen pénzszük világban, mert a mint értesültem, az egyház pénztárának tiszta jövedelme meghaladta a 100 frtot.

Ilyen kis városban, s divatba jött báli nagy költségeket tekintetbe véve, elég szép anyagi eredmény. Vajha mindenik tánczvigalom mindig csak ennyit jövedelmezne a kitüzött czélokra, ugy városunkra nézve szép eredménynyel folyna le a fársángi idény.

Folyó hó 26-án az olvasó-egylet tánczvigalma leesend, mely általán legnépesebb és legfényesebb szokott lenni, csak a tulságos kiadás, fájdalom, sokat feleészt a jövedelemből, s igy nem lehet kilátás a szép eredményre.

Az eredményről annak idejében sietni fogok értesiteni e becses lapok t. olvasóit.

. . . n. . .

(Pogány György főispán igazolása.)

Déva, 1878. jan. 23.

A „Kelet“ f. hó 20-ki számában egy Hunyadmegye főispánjához intézett nyilt kérdést olvastunk, mely ugy látszik az „Ellenőr“ korábbi tudósitásával együtt ugyanazon tollból ered. Nem akarjuk kutatni minő indokokból származott e közlemény, egyszerüen annak constatálására szoritkozunk: hogy megyénk tisztujitó közgyülésén szóba se jött a magyar nemzeti szemponton kivül más érdek s Lukács Béla független szabadelvü p. képviselő szintolyan nemes intentiokkal jelent meg közgyülésünkön, mint akár czikkiró, ki tetivér szabadelvünek tünteti fel magát.

Itt legalább egyetlen conferentián se jöttek szóba az országos pártok érdekei, s annyival kevésbé volt szükséges tehát, hogy a főispánunk az önkényt társult conservativeknek kedvezzen.

De még nagyobb bámulással olvastuk az „Ellenőr“ abbeli közleményét, hogy a conservativ hivatali jelöltek minden állomáson megbuktak, mert két izben is elvolt már mondva a „Kelet“-ben, miszerint a szolgálati képességen s hazafiui jellemen kivül egyéb tekintet a jelöltek kiválasztásánál figyelemben nem részesült. E tisztujjitást a mérsékelt nemzetiségi elemekkel kezet fogva hajtotta végre az idevaló magyarság s épen az a körülmény, hogy közfelkiáltással ment végbe a legtöbb állás betöltése, világosan mutatja, hogy a candidóló bizottság által kijelölt egyének a közbizalommal is találkoztak. Kérdésbe tehetnők egyébként azt is: vajjon rendelkezik-e megyénkben a conservativ párt minden állásra alkalmas egyénnel? Aligha kecsegtetik magukat effélékkel az idevaló conservativek, ha mindjárt képesek volnának az a magyar elem ilyetén megosztásához hozzájárulni. Szerencsére sokkal jobb hazafiak és fenköltebb gondolkozásuak ez urak, semhogy a párt kérdést tisztán törvényhatósági kérdésekben meg kivánnák vetni. Legyen nyugodt tehát e felől czikkiró ur s győződjék meg, hogy a főispán tiszteletére épen intelligentiánk által rendezett fáklyás-menet őszinte kifejezése vala a gyülés tapintatos és részrehajlatlan vezetéséért általánosan érzett elismerésnek.

TANÜGY.

A brádi iskola.

Brád, 1878. január hó.

Tanügyünk érdekében teljes tisztelettel kérem a tkts szerkesztő urat, sziveskedjék jelen közleményeknek becses lapjában egy kis tért nyitni, hogy ez alapon a különben is annyira elszigetelt Brád mezőváros népnevelésügyi mozgalmát a nyilvánosság előtt röviden feltüntethessem.

Ha a közelmultat veszem zsinormértékül, bátran kimondhatom, miszerint Brád helysége meglehetős lendületet nyert kiváltképpen az által, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterium egy állami elemi népiskola felállitása által gazdagitotta e helyet. Mielőtt azonban ez iskola berendezéséről szólanék, egy rövid visszapillantást tesz szek az ezt megelőző években történt népnevelésügyi helyzetre.

Brád magyar ajku lakossainak száma az összes lakossághoz viszonyitva alig teszi egy harmadát s ezek is több felekezetre osztatnak fel. Legnagyobb számmal mindazonáltal az ev. ref. egyház bir. Ezen felekezet áldozatkészségének köszönhetni kiváltképpen azt, hogy a forradalom alatt lerombolt és fölégetett ev. ref. templom, papilak fölépült, melyben a főérdem első sorban ev. ref. pap Zakariás Dánielt és akkori algondnok t. Kirinyi Lajost illeti.

Közvetlen a ref. templom szomszédságában emelkedik ki egy igen csinos épület, mely az arra járó-kelők figyelmét azonnal magára vonja; e. épület emeletre van kiépitve s ugyencsak az ev. ref. egyház tulajdona, mely tágas udvarral bir, s kertje, mi csaknem egy hold területü, kinyulik egész a Fehér-Körözsig. Ez épület a jelenlegi iskolai épület, mely e czélra az 1865-ik évben adatott át.

Az iskoláztatás ez időben igen primitiv helyzetben volt, mely téren ha még is némi eredmény vala észrevehető, azt első sorban ev. ref. pap Zakariás Dánielnek köszönhették ugy az egyház, mint az oskolába járó növendékek szülői: ki nemes missióját megértve, nem csak szószékből igyekezett hiveit oktatni, hanem az iskolába járó tankötelés gyermekek nagy részét is ő maga vette keze alá, azokat a szükséges taneszközökkel sajátjából ellátta, csakhogy minél számosabb növendéket gyüjthessen maga körébe oktatás végett.

Ily előzmények után végre sikerült, mint emlitém, a vall. és közoktatásügyi ministerium részéről megnyerni azt, hogy állami népiskola szerveztessék, mely czélra az ev. ref. egyház az iskolának szánt épület emeleti részét készséggel föl is ajánlotta, s az állam rendelkezése alá bocsájtotta 20 egymásután következő évenkint az állam részéről fizetendő egy forint haszonbérért, mely összeg az egyház által csak azért fogadtatott el, hogy tulajdonjogát az épülethez némi eshetőségekkel szemben fenntarthassa. E szerint az épület emeleti része az 1876-ik évben adatott az állam részére. Az emeletnek két iskola-terme van, melyek elég tágasak és világosak. Mindkét terem a törvényben megszabott szükséges tanszerekkel és szemléltetési eszközökkel mintaszerüleg van berendezve, Az emeleti rész többi osztálya segéd tanitónői, esetleg tanitói szállásnak használtatik.

Mivel jelenben az állami népiskolába csak is leány gyermekek járnak, a két tanerő is tanitónőkből áll, még pedig az egyik a budapesti, a másik a kolozsvári állami tanitónőképezdéből került ki, s mindkettő okleveles tanitónő.

A mi az iskolaköteles leánygyermekeket illeti, ezek két csoportra vannak felosztva u. m. kezdőkre és haladókra. A kezdőket, számra nézve mintegy 28—30-at, Dávid Lotti k. a., a haladókat pedig Feuerstein Emilia k. a. vezeti. A tanitónők működéséről legyen elég annyit mondanom, hogy gyöngéd bánásmodoruk, szakképzettségük és szorgalmuk által ugy az iskolaszék tagjainak, mint a szülőknek teljes megelégedését vivták ki.

Ez állami iskolaszék tagjai a következők: elnök: Kirinyi Lajos a rudai aranybánya igazgatója; gondnok: Lázár László kereskedő, rendes tagok, Zakariás Dániel ev, ref. pap; Pataki János kereskedő, Brádi Leopold birtokos.

Hátra van még röviden fölemlitenem, miként állunk a fiu iskolával?

A fiu iskola ugyanezen épület földszinti részében van a tanitói lakással együtt. Miután a földszinti részt az egyház magának tartotta fenn, a fiuk iskoláztatásáról is ő maga gondoskodik. A mi az iskola berendezését illeti, az már jóval távolabb áll az állami iskolák berendezésétől, bárha teljesen hiányosnak nem mondhatom. Maga a tanitó, ki egy személyben kántor is, bár képezdei tanfolyamot végzett, de mind ez ideig tanképesitési vizsgálatot nem tett, de ez nem sokat tenne, ha meg lenne máskülönben benne az, a mi egy erélyes, szakképzett tanitótól megvárható. Fájdalom! ezt ez egyszer hiába keressük nála; miért is ha az állami iskolában sokkal több eredményt mutatnak föl a növendékek, mint e helyen, azt csak az előbb felsorolt okoknak tulajdonithatni. Nem csoda tehát, ha ily körülmények között ezen iskola növendékeinek száma nem csak nem szaporodik, de naponta apad, s a helyett, hogy román ajku vagy más idegen nemzetiségüvel szaporodna ezen iskola, még a magyar ajkuak is csak kénytelenségből küldik oda gyermekeiket.

Ha már a vall. és közoktatásügyi ministerium megtette azt, hogy ezen elszigetelt helyre állami népiskolát rendezett be a leány-gyermekek részére, mennyivel könnyebb lenne — az egyházzal egyetértve — keresztülvinni azt is, hogy egy szakértő és lelkes tanitót állitson be e helyre, ki a fiuk rendszeres tanitása mellett mindkét nembeli növendékek tanitására felügyelni és azt kellő tapintattal vezetni képes lenne. Vegyük tekintetbe azt is, hogy e helyen a románoknak rendes algymnasiumok van, ellátva a szükséges tanerőkkel, mig a magyar ajkuak gyermekei ezen különben is chinai falak által elszigetelt helyen, csak amugy szomjuhozzák a tudományt . . .

Jövője tehát a brádi népiskolának csak akkor leend, ha az állam és az egyház igyekezni fognak oda működni, hogy a már is sokkal inkább kiemelkedett leány-nevelés mellett a fiuk rendszeres oktatása is rövid időn olyan magaslatra emelkedjék, a milyennel dicsekedhetik már is az állami leány-iskola! . . . . . y . . . s.

Az iskolalátogatókhoz.

Tagadhatatlan igazság, hogy az iskolalátogatók kinevezésével a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi miniszter ur nem kis lendületet adott tanügyünknek, sőt talán a tanügy barátokat is meglehetős számmal szaporitotta. Mi eredménye lesz azonban, azt csak egy pár év fogja teljesen megmutatni.

Az iskolalátogatók oly moralis kötelezettséget vállaltak magukra, mit kellő buzgóság nélkül teljesiteni nem lehet. Engedjék meg azonban azt is, hogy e buzgóság mellé szükség lesz egy kevés szakértelem is. Nem mondom, hogy az országban kinevezett iskolalátogatók között nincs elég szakértő, de nem fogok csalódni állitásommal, hogy azok között bizony vannak olyanok is, kik a tanügygyel vagy keveset vagy soha sem foglalkoztak. Daczára ennek, még is az ügy érdemére hasznos befolyást gyakorolhatnak azon iskolalátogatók, kik buzgóságot fejtenek ki a nevelési törvény szigoru végrehajtásában. Mennyivel többet lehetne azonban kellő szakértelemmel.

Hol lehet ezt megszerezni? Lehet-é kivánni, egy már talán megöszült iskolalátogatótól, hogy a tanügyet, annak törvényeit, netalán a tanmódszert tanulmánya tárgyává tegye? De meg is lehete tanulni — különösen ez utóbbit — szakkönyvekből elméletileg, ha gyakorlati oldalát nem fogjuk ismerni? és ezek ismerete nélkül nem fog-é akárhány iskolalátogató nevetséges lenni a tanitók s még némelykor az értelmesebb tanonczok előtt is.

Oly kérdések, melyekre szükségtelen volna felelni, ha az iskolalátogatók azon része, kik ép-

---

A divat és a — férfiak.

(*Farsangi levél a szerkesztőhöz*).

(Folytatás.)

A magyar ember eleinte fejet csóvált reá, elmondta hogy: „mégis hunczut a német!“ — s azóta viseljük szépen mindnyájan s ma már a világtól teljesen elmaradott álláspontot jelezne, ha azt mondanák valakiről a többek között, hogy: „*olyan ember, a ki még egy darabban viseli az ingét.*“

Különben ennek a divatnak van előnyös, sőt gazdaságos oldala is, s ennyiből nem panaszolhatunk ellene.

De a mélyebb észlelőnek ez a csekélység is ad egy kis anyagot az összehasonlitásra a mult és jelen között.

Régen, ha a kabát alól kivillant az, a mi alól szokott lenni, tudhatta mindenki: hogy az a vászon vagy gyolcs szerszám utolsó porczikáig *olyan finom és fehér, mint a mi kilátszik belőle.* Ma már — bizony mondom: ne higyjetek minden elegans, csillámló manchetenek és krágennek, mert: *nem mind fehér, a mi fehér s nem mind finom, a mi finom!*

Nó hát kérem: nem jellemzi-é hiven ez a csekélység is jelen szédelgő korszakunk szellemét, melynek jelszava: „*Nem lenni, — de látszani!*“

A látszat csalékonyságán kivül, részemről, megvallom, csak még egyet sajnálok ebben az ujitásban.

Nagyon sajnálom — *a gombokat.* Az olyanokat, a miket föl kellett varrni az ingre.

Ne nevessenek ki tisztelt uraim és hölgyeim! Önök talán nem gondolnak reá: mily nagy szerepet játsztak s mily sok házi erény kutforrásai valának a családi életben a gombok.

Főleg pedig az *ing-gombok*, a mik nem voltak csupán *vendégek.*

Nem általános szólásforma volt-e a férfiak közt: „*Megházasodom, már csak azért is, hogy legyen, a ki gombot varrjon az ingemre?*“

Én valóban nem tudom: nem azóta mutatnak-e a statistikai tabellák nagymérvü apadást a házasság-kötésekben, mióta már nem szükség: gombot varrni az ingre?

Látnivaló tehát: mily nagy mértékben befolyt a gomb a házasulási kedvre s ez által a népesség szaporodására — s minthogy majdnemminden államböles szerint, a népes államokban áll a jóllét a legmagasabb fokon: az általános jóllétre is!

Aztán milyen kedvesen dicsekedett el a régi házi nő: „*De iszen, előbb szétmegy az egész ing, mintsem leszakadna róla egy gomb, a mit én varrtam reá!*“

Aztán az asszony, a mig gombot varrt az ingre, egészen át volt hatva a családias hangulattól. Tisztában volt avval: hogy ő feleség, felesége annak a férfinak, a kinek az ingére ő most a gombot varrja. Ez a gondolat további elmélkedésekre készteté. Kezdte belátni: hogy a házi tüzhely reá nézve egész roppant birodalom, melyben mindig van valami tenni, venni, rendezni, javitni való.

S mi volt ennek a következménye?

Az: hogy az asszony nem járagatott egyre a szomszédba, döntögetni a világ dolgát, vagy páváskodni az utczán, hanem szépen otthon ült, rendezte a házát, nevelte a gyermekeit — persze, ha voltak — s megszerezte magának azt a titulust: „példás házi asszony,“

Hát aztán a férj?

Az meg, a hányszor csak az ingére pillantott: mindannyiszor hálával telt el a keble nője iránt, a ki az ő ingéről még egy gombot sem hagy hiányzani. Ez folyton arra emlékezteté: hogy ő már férj, férje annak az asszonynak, a ki gombot varr az ő ingeire. Többé tehát szó sem lehet virtusos életről, a mi csak a vad fiatalságnak jó — s annak is rosz.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

pen nem tanügyi emberek, magok keresnének módot, alkalmat azon ismeretek megszerzésére, mik e hivatalnál okvetlenül szükségesek. E módot és alkalmat minden ilyen iskolalátogató csak egyetlen egy helyen szerezheti meg legbiztosabban, — a tanitó-egyesületek vagy tantestületek gyüléseiben.

A tantestületek alakulása nem egy gyengébb tehetségü vagy készültségü tanitó szemeiről huzta le a hályogot; s részemről biztosan merem állitani, hogy ezen egyesületekben több haszna volt a régibb tanitói karnak, mint a póttanfolyamokban.

Tegyük fel tehát, hogy egy iskolalátogató a tanügyhöz vajmi keveset ért, de akarata van a tanügy körében ismereteket szerezni, s tagja lesz egy tantestületnek, nem éri-e el czélját ő maga, s vele együtt az állam is, mely jó hiszemmel őtet kinevezte? Igen is el. A tanitó testületek gyüléseiben elkezdve az irva-olvasáson fel a törtek miveletéig minden nemü tanmódszerrel megismerkedhetik az ember. E mellett azok az eszmecserék, miket az ily egyesületekben nem ritkán — az iskola közigazgatása, a tankönyvek birálata és ismertetése a gyermekek világáról stb. stb. — hallánk, mindenik egy-egy iskola ránk nézve még akkor is, ha benne vagyunk az ügyekben, mennyivel inkább ha azt most akarjuk megismerni.

Tegyük fel másfelől, hogy minden iskolalátogató ért a tanügyhöz. Nem szükség-e, ha ez esetben is sorakoznak a tanitó testületekhez? Oh igen! Nem ellenségeknek, de jó barátoknak, nem felügyelőknek, hanem megügyelőknek lettek ők az iskola és tanitó mellé állitva, kiket ha igaz érzés és gondolkozás vezet, a jó tanitóval együtt karöltve kezet fogva szeretnénk látni. A tanitótestületi gyülések lennének azért az ilyenekre is előmozditói amaz ügynek, melyre őket moralis és hazafi kötelesség hivta.

Pro sokat, contra azt hiszem keveset lehetne ezek ellen felhozni. Legyünk meggyőződve arról, hogy az iskolalátogatóknak együtt kell hogy érezzenek a tanitókkal, mert felteszem, hogy kevés tanitó van, ki hivatásában ne buzgólkodnék. Lelkem meggyőződése az, hogy ezt egyesülés által érhetni el. Az utat meg törték. A felekezeti érdekek tövisei megvannak nyirbálva. Akadálylyal keveset kell küzdeni. A tantestületek tárt karokkal fogadják az iskolalátogatókat, s az eddig sok helyen gyenge egyesület lesz erős és hatalmas, biztos záloga a jövőnek.

Török Áron.

Felhivás!

Egy Kézdi Vásárhelyen létesitendő közkórház indokolva van, ugy a kézdivásárhelyi polgárság, mint a vidéki lakosság érdeke által, mert K. Vásárhelytt az iparos osztály segédei, a tehetősebb polgárság cselédei, mint a szegényebb osztály, csaknem orvosi ápolás nélkül van kinos betegségben, ugy a K.-Vásárhely körül fekvő terjedelmes vidék szegényebb osztályu lakossága is, mert a közkórházi segélyt a távolság miatt életveszély nélkül alig veheti valaki, szenvedő emberfeleink közül igénybe.

Azért midőn szenvedő embertársaink e közszükségletein segitendő, elhatározták magukban több nemes szivü emberbarát segélyével társadalmi uton egy ilyen közkórházat K.-Vásárhelytt létesiteni, ezennel bizalommal fordulunk minden nemes keblü emberbaráthoz e tisztán emberszereteti intézet létesitésére nézve a szükséges áldozatért. Ha K.-Vásárhely és terjedelmes vidéke minden egyes polgára és községe tehetségéhez mért áldozatot hozand e magasztos czél megközelitésére, nincs kétségünk benne, hogy ez év folytán legalább 10 v. 12 ágygyal berendezve ez emberszerető intézetet megnyithatjuk, mert Kézdi-Vásárhely város nemesen gondolkozó képiselő bizottsága, az ügy iránti lelkes érdeklődés folytán egy szép épületes telket ajánlott fel helyiségül.

Ez áldozat meghozatalában tölthetik be legtökéletesebben Idvezitőnknek a szeretetről, alamizsnálkodásról, és a betegről való gondoskodásról szóló magasztos parancsát.

A K.-Vásárhelytt, 1878 január 13-án tartott közgyülés határozatából.

Báró Szentkereszty Stephanie
id. elnök.
Erdélyi Károly,
titkár.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. jan. 24.

— A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter György István r. c. kanonok és főesperesnek, a hátszegi id. iskola-látogatói tisztségről való lemondását elfogadván, helyébe Wéber Béla hátszegi rom. cath. plébánost nevezte ki id. iskolalátogatóvá.

— **Lapunk szerkesztője** a ma déli vonattal Bécsbe utazott, hogy ott és visszatérve Pozsonyban és Budapesten tanulmányokat tegyen a *házi-ipartanműhelyek* berendezése körül, hogy az egylet megalakulásakor, mi a jövő hóban Kolozsvárt bizonyosan megtörténik, a közgyülésnek jelentést tehessen.

— **A keleti vautnál** tudvalevőleg még ma is nagy számmal vannak a nem-magyarországi s a hivatalos nyelvet nem értő hivatalnokok alkalmazva. Ez még a Bottlik ur gazdálkodási idejéből datálódik, ki a rosz gazdálkodáson felül még nemzeti nyelvünk érdekeit is egészen elhanyagolta. E tárgyban az országgyülés szerdai ülésén, — mint fennebbi tudósitásunkban olvasható, — Madarász J. interpellatiót intézett Péchy közlekedési miniszterhez, névleg felsorolván azokat a hivatalnokokat, kik máig sem tudják a hivatalos nyelvet; igy a kolozsvári állomásról fölemliti Bahns és Schreiter nevü urakat. A képviselő ur azonban hiányosan értesült; mert nevezett két egyéniségen kivül a kolozsvári állomáson épen hét uraság van, kik nemcsak hogy nem tudnak már több évi szolgálat után sem magyarul, de sőt még nem is akarják megtanulni nyelvünket, mint ők nevezik, „azt a betyárok nyelvét.“ — Ajánljuk ezeket is a miniszter ur figyelmébe, mert már valóban ideje, hogy olyan emberek, kik nemcsak nem értik és nem akarják megtanulni a hivatalos nyelvet, de sőt államiságunk, nemzetiségünk, nyelvünk iránti kicsinyléseknek s henczegő ellenszenvőknek minden kinálkozó alkalommal mintegy tüntetőleg nyiltan szoktak kifejezést adni, elküldessenek s helyet adjanak hasonló képességü hazafiaknak, kiket eddig leginkább ez idegen elem szoritott ki a vasutaknál. Menjenek aztán a Mikulichok, Bahnsok Schreiterek oda, hol nem kell tudni az ország fizetett szolgáinak az ország nyelvét, ha ugyan létezik egy ilyen ország.

— **Az államvasuti** igazgatóságok egyesitésének személyzeti kérdése már megoldottnak tekinthető. E hó 15-e óta Tolnay közvetlen vezetése alatt állanak az összes magyar állampályák. A keleti vasut főigazgatója, Bottlik már tényleg el is hagyt a vállalatot, (ideje is volt már!) melynek főbb hivatalnokai közül Czigly főtitkár vétetett át, ki Schober főfelügyelő helyett a vezértitkárság vezetésével fog megbizatni. Összesen mintegy 48 hivatalnok elbocsátása és nyugdijazása van czélba véve.

— **Jelmezes korcsolyázást** fog rendezni a korcsolyázó-egylet valamelyik legközelebbi estén a sétatéri tavan; a kedden tartott választmányi ülés már meg is választotta a rendezőséget, utasitásul adván, hogy ha lehetséges: villanyos világitás mellett rendezze a jelmezes korcsolyázást.

— **„Fiatalemberek** bálja“: ez alatt a firma alatt nehány nap mulva egy szükebb körü elite-bál lesz a vigadó termében. A firma természetesen a világért sem akarja azt jelenteni, hogy a nem fiatalemberek ki lennének zárva; sőt ellenkezőleg nagyon szivesen lesznek látva a papákkal együtt. A mulatságra különben, városunk legszebb kisasszonyai és menyecskéi igérték meg a megjelenést; ennélfogva, valamint azért is, hogy ez a tánczvigalom lesz e nemben az egész idény egyedüli mulatsága, a legélvezetesbnek igérkezik „a fiatalemberek bálja.“

— **Tanári vizsgálat.** Kiss Sándor, a „Család és iskola“ jeles szerkesztője s a helybeli polgári fiu-iskola tanára, a kolozsvári magyar kir. tudomány-egyetemen tegnap dicséretes eredménynyel tanári vizsgálatot tett a történelmi és földrajzi tudományokból.

— **A telephonnal** ujabb meg ujabb kisérletet tesznek városunkban is. Tegnap id. Bodor Pál, a gazdasági egyesület szakosztályának elnökét, csengetyü jelzővel összeköttetésbe hozott telephonnal üdvözölték neve napján, kiterjedt családja tagjai, mintegy 200 méter távolságból. A kisérlet fényesen sikerült. Nem csak a beszélgetés, hanem gordonka és brácson játszott darabok is tisztán hallhatók voltak. Megemlitjük, hogy a telephon a jó hirben álló „Frankkiss“ czégtől való.

— **Felhivás a török** sebesültek és menekülők érdekében. A „Magyar általános hitelbank“-hoz tegnapelőtt reggel a következő távirat érkezett Perából: A jelen válságos viszonyok arra kötelezik a „Vörös félhold“ központi ottomán bizottságát, hogy sürgős felhivást intézzen a „Vörös kereszt“ hason bizottságaihoz, minden jótékony intézethez s minden ország nemes érzületü polgárai hoz. A sebesültek nagy száma, kik mindenfelől érkeznek Konstantinápolyba, a menekülők sokkal tekintélyesebb száma: nők, gyermekek, aggastyánok, kik minden önfentartási eszköztől megfosztva, menedéket keresnek, majdnem mesztelenül; a roppant nélkülözések, melyek gyors segitséget igényelnek, oly terheket rónak a „Vörös félhold“-ra, melyek segélyforrásait kimeritni fenyegetnek. Az ottoman bizottság tehát az önök emberi érzelmeihez fordul, pénzbeli segélyt esdve, melynélkül hivatása meghiusul. Naponta ezrenkint esnek az éhségnek és hidegnek áldozatául az emberek. A gyorsaság, melylyel segitségre fognak sietni, egy jótéteménynyel nagyobb lesz, melyet az emberiség meg fog önöknek hálálni. A „Vörös féldh“ közp. bizottsága nevében: Foster H., a császári ottomán bank vezér-igazgatója. Péra, jan. 22. 1878.“ A magunk részéről is a legnagyobb készséggel csatlakozunk e segélykiáltáshoz s a legmelegebben ajánljuk t. közönségünk figyelmébe. Lapunk, mint eddig, ugy most s ezután örömest fogad el s juttat rendeltetési czéljukhoz adakozásokat, enyhitni azon roppant számu szerencsétlenek nyomorát és fájdalmát, kik a történelem egyik legigazságtalanabb háborujának lettek áldozataivá s kik egyszersmind a mi sebesültjeink, a mi menekültjeink is!

— **Halálozás.** Madéfalvi idősbb Istvánfi Pál, királyi udvari s nyugalmazott országos főtörvényszéki tanácsos, a vaskorona rend III. osztályu lovagja, a sziv legmélyebb fájdalmával jelenti hőn szeretett nejének, Étfalvi Halmágyi Borbála Madéfalvi idősbb Istvánffi Pálnénak több évig tartott tüdőbaj következtében folyó év január hó 22-én esti 8 órakor, élte 74-ik, boldog hásasságuk 46-ik évében történt gyászos kimultát. Béke legyen áldott porain!

— **Virányi István** urtól a következő sorokat vettük: Tekintetes szerkesztő ur! Becses lapja f. hó 10-iki 8-ik számában „napi hirek“ közt Simonits György elhalt forgalmi főnökről emlités tétetvén, egyszersmind az áll, hogy teendőit egyelőre csekély személyem végzi, állomásfőnöknek pedig Schilling Kálmán ur neveztetett ki. Ezen hir egyelőre annyiban téves, a menynyiben Simonits ur teendőit még megbetegülése az az m. évi april hó óta az ő korábbi hivatali helyettese Schwanda Károly ur végzi, én pedig ez utóbbi teendőinek ellátására lettem mult évi nov. havában a forgalmi főnökséghez ideiglenesen áthelyezve, az állomásfőnöki teendőket tőlem ideiglenesen Schilling Kálmán tartalék-hivatalnok ur vévén át. Midőn tisztelettel felkérném ezen kis helyreigazitást becses lapjában röviden felemliteni, maradtam kiváló tisztelettel kész szolgája Virányi István.

— **A mult héten** az Ágostonfalva és alsórákosi vasuti állomások között lévő őrházak egyikénél az őr neje vizet meriteni ment az Olt folyamra. — A nő biztosnak hitte az Olt jegét, de az midőn reáment beszakadt, s ő elmerült, hüllját még nem találták meg s valószinüleg nem is fellelhető.

— **Baróthon és Vargyason** (Erdővidéken) a toroklob kiütött, — mind két helyen az iskolákat feloszlatták. — A barót hi felsőbb népiskola növendékei azonban e hó 23-án ujra összevegyültek, miután ott betegülési eset egy hét alatt elő nem fordult.

— **Erdővidéken** iszonyu nagy hó van. Gazdáink félnek, hogy elmenésekor az Olt nagy mérvü áradásai károkat fognak tenni.

— **Miklósvárszéki** képviselőjelöltül bardoczi Bartha Sándort emlegetik irányadó körökben. — Miklósvárszék jobb képviselőre s derekasabb hazafira nem adhatná szavazatát. — Ideje is volna már, hogy ne a képviselő keresse a választásokat, hanem a választók a képviselőket.

— **Kimákovics Antal** elitéltetése. Ez országszerte hires uzsorás és csaló, mint nagyszebeni levelezőnk irja, e hó 24-én megtartott végtárgyaláson csalási büntényben és becsületsértési vétségben bünösnek találtatván, — hetenként egy napi bőjttel sulyositott — két havi börtönre itéltetett, az ügyész a büntetés csekélysége miatt, valamint vádlott fellebbeztek.

S . . . . . s.

— **Nyilvános köszönet.** A maros-ludasi önkéntes tüzoltó-egylet javára folyó év január hava 19-én tartott tánczvigalom 139 frtokat jövedelmezett; melyből levonva a tett kiadásokat 69 frtot, marad az egyletnek 70 frt tiszta jövedelme. Felülfizettek ez alkalommal is Fogarasy Mihály 5 frt, Goldglanz Ignácz 1 frt, Bukuresti János 1 frt, Szabó József 1 frt, Nyárádi Dénes 1 frt, Rabocskay Zsigmond 1 frt, Horváth 1 frt. Márkus Ferencz 1 frt, Novák Izsák 1 frt, N. N. 1 frt, Imre Lázár 1 frt, Doby Sándor 1 frt, Dózsa Sándor 1 frt, Csontos János 1 frt, Eczken Sándor 1 frt, N. N. 1 frt, Szabadi Gábor 2 frt, Dospos N Demeter 1 frt, Boď Sándor 30 kr, Felföldy Elek 1 frt, Makkai Izsák 50 kr, Komjátszegi Pál 20 kr. Fogadják a nemes szivü adakozók egyletünk érdekében tett többszöri felsegéllésök és adakozásokért forró köszönetemet. — Nem mulaszthatom el ez alkalommal köszönetet ne mondani ugy a helybeli, mint a vidéki nőknek is, azon jóságok és nemes tettőkért, mit tanusitani szivesek voltak számos női kézi munkájok és adományok által. Ugyanis az iskolai termek a mult századbeli padokkal voltak bebutorozva, melyeket csak is több napi terhes munka után lehetett ki és behordani; hogy ezen könnyebbiteni lehessen, e bál estéjén egy igen csinos tombolát is rendeztek, mely 40 frt tisztajövedelmet hozott be, s ma már egy lépéssel tovább haladtunk a régi vajudásból a tanügy terén is. A tánczvigalom csak reggeli 6 óra után ért véget, az egybegyült lelkes ifjuság a legnagyobb kedv és megelégedéssel távozott el szerény kis körünkből. Az éjféli vacsora alkalmával több pohárköszöntések voltak, melyek közül kiemelem főparancsnok tekintetes Felföldy Elek urat, ki igen meleg szavakban emlékezett meg és éltette Maros-Ludas számos jótékony intézeteinek megpenditőjét, alkotóját tekintetes Hancz Pál urat; melyhez mi is — éljenzésekbe kitörve — kivántuk és kivánjuk, hogy isten sokáig éltesse! Adja az ég, hogy e kis körben többször tölthessünk el egy-egy oly kedélyes estét, mint a milyen volt a január 19-iki. Maros-Ludas, 1878 január 24. Nyárádi Dénes.

— **Egy női Orlicé.** Nagy-Szebenben egy semmirekellő asszony csalta már régebb idő óta a lutrirozó alsóbb osztályuakat (cselédeket stb.) olyanformán, hogy azt állitotta, miszerint ő biztosan megmondja előre a ternót s ezért a tudományért természetesen jó provisiót szedett az illetőktől; egy szolgálót épen 28 frtig vitt bele igy a játékba. A napokban azonban nyakon csipte őt a szebeni rendőrség; a csaló asszony még sértve érezte magát, mikor a hatóság csalást hányt szemére; ő nem csaló, — ugymond, — mert ő nem a maga fejéből mondja meg előre a ternót, hanem egy oláhországi pópától tudja, tehát az a csaló. Ez a védekezés azonban nem használt semmit s hüvősre tették az asszonyt.

— **Déván** nehány lelkes kezdeményező akkora érdeklődést tudott kelteni a jég-sport iránt, hogy már szervezett korcsolyázó-egyletünk van s f. hó 20-án nagy részvét mellett végbement az első jégünnepély. Közönségünk szine java ott volt s a csekély bementi dij daczára 30 frt tiszta jövedelem gazdagitá a pénztárt. E jóravaló egylet létrehozása körül különös elismerést szereztek Baló József tornatanár, Lázár György tüzoltó parancsnok mint egyleti elnök s Sándor József alelnök, Bágya Zsigmond, a honvéd tisztikar, realis. tanárok a fiatalság lelkesebb tagjaival együtt. Valódi öröm volt látni, hogy a kik pár hét előtt félénken tipegtek, most még tánczra is bátorodtak. Mert volt ott ám franczianégyes, sőt versenyfutás is.

— **Déván,** f. hó 19-én a fiatalság báró Nopcsa Elekné védnöksége mellett jótékonyczélu tánczvigalmat rendezett. Válogatott, diszes közönség vett részt a kedélyes vigalomban. Egész névsort irhatnánk össze a jelen volt szépek neveiből. A fiatalság részéről azonban élénkebb részvét mutatkozott, mint azok részéről, kik inkább régi emlékeik felujitása végett járnak tánczterme kbe. Szünóra alatt tombolát is tartottak, melyen fiatal hölgyek fáradoztak a sorsjegyek elárusitásával. Igy került be a real-iskolai segélyalapjára 59 frt 90 kr, mely összeg a r. tanoda igazgatóságának már át is adatott. Farsangunk igen élénknek igérkezik. Febr. 9-én lesz korcsolya-egyleti bál. Nőegyletünk is két bálra hitta meg a közönséget s a tüzoltó-egylet jónevü tánczvigalmára is készülnek.

— **A belényesi** román gymnasiumtól az eddig élvezett országos segély (3706 frt 50 kr. évenkint) a f. évtől kezdve megvonatott, minthogy a gymnasiumnak elég pénzalap áll rendelkezésére, melyből szükségleteit fődözheti.

— **A madridi** menyegzői ünnepélyekre vonatkozólag Aranyjuezből e hó 18-áról a következőket irják. Merczedes herczegnő ma érkezett ide családja kiséretében Sevillából. A herczegnőt a hatóságok fogadták és a királyi palotába kisérték, a hol a mennyegző napjáig, e hó 23-ikáig marad. A királyt holnapra várják több órai tartózkodásra. Holnapután a senatus és a kamara tisztelegnek a herczegnőnél. A külföldi udvarok hivatalos képviselőit Onesada marsall fogadja s ettől kezdve a királyi udvar vendégei azok. A minisztertanács az ünnepélyek programmját ekként állapitotta meg: Merczedes herczegnő 23-án reggel 11 órakor érkezik Aranjuezből Madridba, mire mise és ünnepélyes Tedeum lesz az Atochi székesegyházban. Ezután élén a helyőrséggel ünnepélyes körmenet lesz a város nevezetesebb utcáiu át a királyi palotához. Este a királyi család tagjai bankettre gyülnek össze a palotában, mig a vendégek és diplomaták tiszteletére a miniszterelnök rendez lakomát. 24-ikén ingyenes diszelőadások tartatnak a szinházakban, azonkivül fényesen kivilágitják a várost. 25-ikén ismét ingyenes előadások és bikaviadalok lesznek, a mely napon csak az opera rendez előadást. 27-én végre lőfuttatással és 30,000 ember fölött tartandó nagy katonai szemlével befejeződnek az ünnepélyek. A madridiak igen meg vannak elégedve e programmal, különösen a mi a bikaviadalokat illeti, melyeket Izabella óta nem igen látott oly fényesen rendezve.

Váradi Antal *legujabb drámai költeménye.*

NEMZETI SZINHÁZ.

Bérlet 113-ik szám.

Kolozsvártt, szombat január 26-án 1878.

először

MÓZES

a Jehova követe.

Drámai költemény 5 felv. Irta: *Váradi Antal.*

SZEMÉLYEK:

Chebron Amozis, pharaó — Szentgyörgyi.
Roëna, leánya — — — Boér Emma.
Manetho, Hórusz főpapja — Krasznai.
Ammon-Rha, Osiris főpapja — Török Károly.
Hathor, zsidó rabnők őre — Nagyné.
Molech, fia, zsidó rabok őre — Szombathelyi.
Mózes — — — — — E. Kovács Gyula.
Noémi — — — — — E. Kovács Gy.-né.
Aser — — — — — Ditróiné.
Nahum zsidó rabok Boér Hermin.
Simeon — — — — Ditrói.
Abdias — — — — Vidor.
1 — — — — — — Horváth.
2 rab — — — — Marosi.
3 — — — — — — Győri.

Kezdete pontban 7 órakor.

KÖZGAZDASÁG.

Piaczok árai.

— **A nagy-váradi** piaczon 1878. évjan. 15-ső napján tartott vásárban eladott termesztmények- és élelemszereknek vásári árjegyzéke. 1 hectoliter tiszta buza 7 forint 50 kr, kétszeres buza 5 frt — kr, rozs 4 frt 20 kr, árpa 3 frt 50 kr, zab 2 frt 28 kr, tengeri 4 frt 60 kr, borsó 12 frt 90 kr, lencse 12 frt 90 kr, bab 8 frt 50 kr, köleskása 10 frt — kr, burgonya 2 frt 20 kr. 100 kilogramm kenyérliszt 20 frt — kr, széna 2 frt 40 kr, szalma 1 frt 20 kr, szalonna 62 frt — kr, 6 kilo zsupszalma — frt 10 kr, 150 dkgr. alomszalma frt 4 kr, 1 köbméter tüzifa 4 frt — kr, 1 kilo marhahus — frt 44 krt öntött gyertya — frt 60 kr, lámpaolaj — frt 56 kr, egy liter ó-bor — frt 30 kr, uj-bor — frt 24 kr, pálinka — frt 20 kr, szilvapálinka — frt 50 kr, szesz — frt 32 kr, egy métermázsa kősó 10 frt 60 kr, nyers fagygyu 28 frt — kr, olvasztott faggyu 48 frt — kr, szappan 42 frt — kr, egy hectoliter ó bor 18 frt — kr, uj bor 10 frt kr, mész 1 20 kr, kemény faszén 1 frt 50 kr, kendermag 9 frt 15 kr, köles 5 frt 20 kr, dió 10 frt 50 kr. repcze 15 frt 50 kr. mogyoró 5 frt — kr, aszszu szilva 12 frt 50 kr.

— **A sz.-régeni** piacz árjegyzéke jan. 3-ról: Egy hectoliter tisztabuza 6 frt 65 — kr, elegybuza 5 frt 60 kr, rozs 7 frt, törökbuza 6 frt — kr, zab 2 frt 40 kr, paszuly 0 kr, pityóka 2 frt — kr, 100 klgr. széna 2 frt — kr, 100 klgr. zsupszalma — frt 80 kr, 100 kilogr. alomszalma 1 frt — kr, egy kiló disznózsir 1 frt 10 kr, egy kiló turó — frt, — egy kiló disznózsir perzselt 90 kr, marhahus 32 kr, köbméter fa, nem usztatott 2 frt 40 kr.

A „KELET“ magán-táviratai.

Feladatott **Budapesten** jan. 25. 11 ó. 30 p. d. e
Érkezett Kolozsvárra jan. 25. 12 ó. — p. délben

Az osztrák kabinet leköszönt; az uralkodó megbizta, hogy tegyen kisérletet a pártconferentián; erre a pártfőnökök meghivattak. Ezek azonban kijelenték, hogy a pénzügyi vámokat nem fogadhatják el. Este aztán a pártok összegyültek; a többség csak husz forint kávé és 3 forint petroleum adót fogad el. A kabinet kijelenté, hogy lemondása végleges. Most várják a király elhatározását.

Pártunk conferentiáján Molnár Aladár, Horánszky és Pulszky a javaslat ellen, Tóth Vilmos, Szontagh és Várady G. mellette szóltak; Széll nagy hatással beszélt; ma lesz a folytatás.

Békefeltételek apokrifek voltak; a megkötésig nem közöltetnek. Gallipoli felé az oroszok megálltak; az alkudozások is megakadtak Bulgária miatt.

Disraeli Argyl herczeg támadására kijelenté, hogy a kormány nem lehet tétlen oly hatalommal szemben, mely végczéljait homályban tartja.

Távirati tudósitás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzeteiről január 23.

Gabona	Faj	Ára 100 klg. tól frt	tól kr	ig frt	ig kr
Buza	bánsági	10	75	11	45
	tiszavidéki	11	20	11	75
	pestvidéki	10	95	11	45
	fehérmegyei	11	10	11	65
	bácskai	—	—	—	—
Rozs	magyar	7	40	7	65
Árpa	takarmány	7	40	7	55
	maláta	8	25	10	20
Zab	magyar	6	50	6	65
Tengeri	bánsági	—	—	—	—
	másnemü	7	15	7	20
Repcze	káposzta	—	—	—	—
	bánsági	10	65	10	70
Köles	magyar	7	—	7	½
Szokvány (Usance) buza	tavaszra szállitadó	10	60	10	70
„	Szept.—Oktre szállitan.	7	22	7	—
rozs	tavaszra szállitandó	—	—	—	25
teng.	Májusra—junira szállit.	7	20	7	25
repcz.	káposzta Aug. Szept. szál.	7	22	7	27
„	bánsági Jul. Aug. szállit.	—	—	—	—
(ny.) zesz	100 liter százalékként.	31	—	32	—

Érték- és váltófolyam.

1878. január 24.

Magyar aranyjáradék	92.40.
„ kincstári utalv. 1 kibocsát	115.50.
„ „ „ 2 „	109.50.
„ keleti-vasut elsőbség 2 „	74.50.
„ „ állami kötvény 1876 év	67.—.
„ vasuti kölcsön	99.80.
„ földtehermentesitési kötvény	78.75.
temesi „ „	78.—.
erdélyi „ „	77.—.
horv. slavon „ „	85.—.
magy. szőlődézma váltság „	81.50.
Oszt. egységes államadósság papirban	63.70.
„ „ „ ezüstben	67.—.
„ aranyjáradék	74.80.
1860. államsorsjegy	114.50.
Oszt. nemzeti bank részvény	8.15.
„ hitelrészvény	225.10.
magyar. hitelbank	207.—.
Ezüst	103.20.
Cs. k. arany	5.58½.
Napoleond'or	9.45.
Német birod. mark	58.45.
London	118.30.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Nem hivatalos.

CSIKI TESTVÉREK

fűszer-, liszt-, csemege- és borűzlete

KOLOZSVÁRTT.

(28) (2—3)

1 üveg **rum** angol, eredeti palaczkolás		1 frt	— kr.
1 „ „ „ „ „	1 frt 50 kr.	2 „	— „
1 „ „ non plus ultra		— „	80 „
1 „ „ legfinomabb ananas		— „	70 „
1 „ „ „ jamaicai		— „	60 „
1 „ „ finomabb „		— „	50 „
1 „ „ finom „		— „	40 „
1 „ „ Jamaicai		— „	30 „
1 liter „ Braziliai		— „	62 „
1 „ „ Cuba		— „	90 „
1 „ „ Jamaicai	1 frt 24 krtól	2 „	92 „
1 kilo **thea** legfinomabb Souchong		9 „	— „
1 „ „ kitünő „		8 „	— „
1 „ „ Paget		7 „	20 „
1 „ „ finom Souchong		7 „	— „
1 „ „ kitünő Moning		6 „	50 „
1 „ „ finom „		6 „	— „
1 „ „ „ Condo		5 „	— „
1 „ „ Pecco Java különös finom		22 „	— „
1 „ „ „ „ legfinomabb		16 „	— „
1 „ „ „ virág	8 frttól	14 „	— „
1 „ „ vegyitett, különös finom zamatu		10 „	— „
1 „ „ „ legfinomabb		8 „	— „

Valódi angol theakenyerek. Pozsonyi kétszersült.

(31) **EISENHALTIGER CHINA-SYRUP** VON GRIMAULT & Co APOTHEKER, PARIS (1—17)

VASTARTALMU CHINA-SZÖRP

Grimault és társa párisi gyógyszerészektől.

A China-héj egyike a legkitünőbb erősitő-szereknek, a minőkkel az orvosi kincstár rendelkezik. Hatályos elvei itt a vassal legoldhatóbb alakban egyesitvék, e szert tehát gyönge nők és gyermekek is könnyen megemésztik. Különösen eredménydúsan alkalmaztatik a **sápkór, vérszegénység s a havi tisztulás, rendetlenség** eseteiben. Üdülő éltes személyeknek, a kik ismét erőre óhajtanak vergődni, legmelegebben ajánlható e szer.—

Főraktár **Bécsben**: Nagyban szállitásra Raabe Brunónál, Bäckerstrasse 1; Röder Fülöpnél, Wienstrasse 15.— **Kolozsvártt**: **Dr. Hintz G.** és **Wolff J.** gyógyszerész uraknál.

Árlejtési hirdetmény.

Árlejtés szerinti pályázat hirdettetik a m.-kályáni h. h. egyház temploma, papi laka, s egyéb a telken szükségeltető gazdasági épületek felépitése végett. Melyekhez épületkövet, téglát és porondot az egyház adand; — meszet, a tervrajz szerinti vizvezető, s más szükséges faragott köveket, úgy minden vas-, üveg- és faanyagokat ez épületekhez a vállalkozó; ki is megkivántatik hogy cautionatus legyen. A tervrajz megtekinthető alólirt számadó egyh. gondnoknál Magyar-Kályánban. Az árlejtés meg fog tartatni M.-Kályánban **f. évi február 12-dikén d. e. 9 órán kezdődőleg.**

KOMIS LAJOS,
m.-kályáni számadó egyh. gondnok.

(32) (1—2)

NAGY JÓZSEF arany- ezüstmüves és ékszerárus Kolozsvárt,

főtér br. Józsika-ház 9 szám.

Ajánlja a n. érd. közönségnek jól berendezett és a legnagyobb csinnal kiállitott **bécsi** és **külföldi**

arany- és ezüst ékszeráruinak dús raktárát

és kiházasitási arany- ezüst és ékszer áruit legjutányosabb áron, ugy ódon

arany- ezüst és köves tárgyakat megvesz, vagy ujakkal becserél.

(**Óvásul.**) Raktáramban minden egyes tárgy valódisága a m. kir. bélyeggel van hitelesitve. (400) (13—*)

Gazda- és háztulajdonosoknak,

Szőllő termelőknek.

(328) (23—*)

Borsajtók fa- és vas-alappal,

Borfejtő-gépek,

Gumi és kendertömlők,

Szivattyus és házi-kútak,

Tűzoltó mozdony-fecskendők,

(Hydroffor) vizszerző-gépek,

kaphatók

Walser Ferencz,

első magyar és tüzoltó-szerek gyára, harang- és érczöntöde erdélyországi **fiók-telepe, szerelő és javitó műhelyében bel-monostorutcza 12. szám Kolozsvártt.**

Minta- és képes árlapok kivánatra beküldetnek.

Megyék-, városok-, egyleteknek különös kedvezmény.

(470) (6—15)

Bizzatok a bebizonyult jóban.

Orvosi tekintélyek és számos magánosok bizonyitványai, a naponta növekedő kérdezősködések és szaporitás kezeskedik alant következő gyógyszerek jelessége felől.

Dr. Miller moh-növényedve

meglepő hatásu a légcső és a mell minden fáju lobjainál és tüdőbetegeknél. Egy tégely, használati utasitással 50 kr.

Köszönet és ajánlólevelek.

Tekintetes úr!

Fölülmulhatatlan moh-növényedvéért ezennel indittatva érzem magam legmélyebb köszönetemet kifejezni; egyedül ezen szernek köszönhetem az eddig remény telen, de most biztosan várható javulásomat, évek óta tartó mellgyengeség és köhögésből. Szivesekedjék a szenvedő emberiség érdekében ezen igazságtu sorokat kinyilvánitani.

Braila, 1876. okt. 28. Teljes tisztelettel
Georg Mihaeli, tőkepénzes.

Dr. Miller hatóságilag, vegyészileg megvizsgált óvhalsama görcsök ellen.

Még fölülmulhatlan hatására nézve mindennemü gyomorbaj, gyomor-, szivés taggörcsöknél, vältóláz és nehézkóros rohamoknál. Egy nagy palack ára 1 ft 50 kr., egy kicsiny 80 kr.

Tekintetes Miller János urnak Brassóban. Óvhalzsama görcsök ellen nőmnek szív- és mellgörcseinél igen jeles szolgálatokat tőn, kérem nekem postautánvétellel még 4 nagy palackkal à 1 frt 50 kr. ezen eléggé nem méltányoltató jeles szerből küldeni s nem fogom elmulasztani, eme hatásos szert mindenütt a legjobban ajánlani.

Felső-Telekes, 1876. aug. 8-án.
Kiváló Tisztelettel Alosti Pál, földmivelő.

Mindenkor kapható: **Kolozsvártt** Biró János gyógyszertárába; **Gy.-Fejérvártt**: F. Fröhlich; **Csik-Szeredában**: F. Leicht; **Deésen**: Krémer J.; **Fogarasban**: J. Steinberg; **Gy.-Ditróban**: Szathmáry; **Gy.-Szent-Miklóson**: Eranosz Bogdán; **Hátszegen**: Mátéfi Béla; **N.-Szebenben**: Reissenberger F. A. fűszerárusnál; **K.-Vásárhelyt**: Lukács F.; **Brassóban**: Jekelius F., E. Kugler, Ed. Fabich, G. Fuhrman; **M.-Ludason**: Allesz András; **H.-Vásárhelyt**: Bucher M.; **Medgyesen**: A. Heinz; **Segesi-Szent-Györgyön**: Csattag és társa; **Sz.-Régenben**: C. Scharcz; **Temesvárt**: Tárczay István gyógyszertárában; A. Bertram és Knésy István fűszerárusnál; **Aradon**: Tones és társa; **Szegeden**: C. Gaszner.— **Főraktár: Miller Gyula gyógyszerésznél Brassóban.**

(23) (2—3)

Kos-eladás.

A **gútori** törzsbirkászatban **Pozsony** mellett, valamint a **surány-patyiban Szombathely** mellett **újév napjával** kezdődik a szokott **kos-eladás.** Ismert **nemes** és a mellett **dúsgyapjas** tenyészanyag, jutányos árak.

Czilchert.

(444) (15—15)

100 forint

és több havi mellékjövedelmet igér egy hirneves **ház**: ügynököknek, tanitóknak, magányzóknak és nyugdijasoknak a vidéken. Ajánlatokat (csak német nyelven) **A. B. C. Nro 241** jegy alatt ellát **Daube G. L. és társa** hirdetés-felvételi irodája **Bécsben. I., Singerstrasse 8.**

STEIN JÁNOS

m. k. egyetemi könyvnyomdász Kolozsvárt,

ajánlja a kolozsvári ev. ref. főtanodának, általa már évtizedeken át kezelt

KÖNYV- ÉS KŐNYOMDÁJÁT,

a melynek helyiségei a legutóbbi időben tetemesen megbővitve és a munka eszközei a kor igényeinek megfelelőleg, tökéletesitve és szaporitva vannak.

A használandó betük a jelenleg divó legmodernebb minták szerint öntvék, **a kőnyomdát** kitünő metsző kezeli. A **nyomdai munkák** kiállitásához szükségelt anyagok a legjobb és legolcsóbb forrásokból erednek.

PAPIR GYÁRI ÁRBAN SZÁMITTATIK.

Munkát minden időben, **még éjjel is elvállal** és a leggyorsabban s a legjutányosabban eszközöl.

A gépek elegendősége, valamint a munkaerők teljes száma teszi lehetővé, hogy minden

KÖNYV- ÉS KŐNYOMDAI MUNKÁT

határozott időre, tisztán, ízléssel s oly olcsó árban képes előállitani, hogy e nemben bármely hazai nyomdával versenyezhet.

Mindennemü és nyelvü **könyvek**, bármiféle **rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász-** és **vigalmi jelentések, névjegyek, meghivó-jegyek, tánczrendek, gyógyszertári-jelzetek, bor-, rozsolis-** és más **vignettek, újévi** és más **alkalmi üdvözletek, baromutlevelek, vásárczédulák, hirdetmények,** bármi nagyságu **falragaszok**, szóval minden e szakba vágó munkák **ízletes kiállitását** elvállalja. (7) (11—*)

Különösen a kir. törvényszékek, megyei- s városi hatóságok és a **községi elöljáróságok figyelmét bátor arra felhivni, hogy a hivatali szükségletekre megkivántató nyomtatványok gyors kiállitására** s **legolcsóbb árszámitására különös sulyt fektet.**

Előleges költségvetéssel is készséggel szolgál, a gyakrabban előforduló s törvényszerü mintázatok birtokában lévén.

Az uj **„polgári törvénykezési rendtartás“**-ban és a **Kolozsmegye gyalui egyesbirája által** a **községi elöljáróságok részére kiadott „utasitás“**-ban előforduló **magyar** akár **román** szövegü nyomtatványokból — melyekből készletet tart — külön kis menynyiségben **konoz számra** is, jutányos árban szolgál. Az **„utasitás“**-ban előforduló mintáknál világosan kiteendő: **magyar** vagy **román** szövegü nyomtatvány szükséges-e?

1878.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betüivel Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.